

Окуучулардын республикалык олимпиадасынын IV туру
Тарых. Калыстар тобу үчүн сунуштамалар жана катышуучулар үчүн жооптор.
2-күн.

Макс. – 70 балл

1) Тарыхый окуянын маанисин аныктоо.

Макс. – **25 балл.**

Жооптун негизги мазмуну – Байыркы Рим тарыхынын дүйнөлүк тарыхтагы маанисин анализдөө.

- А) жообунда 6 позицияны белгилөө абзел, алардын ар бири үчүн катышуучу **3 баллдан** ала алат.
- Б) жообу үчүн катышуучу **2 балл** алат, бул жооп иш жүзүндө суроо боюнча жалпы жыйынтыктын формулировкасы болуп саналат.
- Теманын личносттук түшүнүлүшүн (өзүнүн түшүнгөндүгүн) чечмелеп берген үчүн катышуучуга **5 балл** берилет.

Туура жооп:

А) Жооптун негизги позициялары катары катышуучу төмөнкүлөрдү белгилейт:

1. Грециянын антикалык маданиятынын салттарын өзүнө сиңирип алган Байыркы Римде маданияттын, мамлекеттик түзүлүштүн жана укуктун өнүгүүсү жагынан антикалык формация өзүнүн туу чокусуна жеткен.
2. Бүткүл дүйнөнүн саясий түзүлүштөрүнүн тарыхында Рим мамлекеттүүлүгүнүн тарыхы өзгөчө орунга ээ. Байыркы Рим – байыркы доордогу эң ири көп улуттуу мамлекет. Ал күчтүү борбордук бийликтин, абройлуу орто провинциалдык таптын жана кеңири жергиликтүү өз алдынча башкаруунун туруктуу балансын камсыздай алган.
3. Байыркы Рим маданиятынын эң маанилүү мурасы болуп римдиктердин тили – латынь саналат. Көптөгөн латынь терминдери бардык Европа тилдерине кирген.
4. Рим укугунун жоболору азыркы Европа мамлекеттеринин мыйзамдарына негиз болуп берген. Учурда да дүйнөнүн бардык юридикалык институттарында жана университеттеринде “Рим укугу” деген сабак окутулат.
5. «Рим кереметинин» дагы бир өзгөчөлүгү – басып алынган элдер бара-бара шаардык жашоого жана аны менен байланышта болгон антикалык маданиятка жуурулушуп, Рим жарандыгынын укуктарын алышкан жана Римдин букаралыгындагылардан римдиктерге айланышкан. Мезгилдин өтүшү менен алар Римди чоочун жана душманчыл күч катары эмес, өздөрүнүн жаңы мекени катары кабыл алып башташып, антикалык маданиятка (грек-рим маданиятына) өздөрүнүн маданияты катары мамиле кыла башташкан.
6. Римдин кулашы Байыркы дүйнө тарыхынын аякташын жана жаңы тарыхый доордун – Орто кылымдар тарыхынын башталышын билдирип калган.

Б) Байыркы Рим бай маданий мурас калтырып, ал азыркы адамзатынын жашоосунун жана маданиятынын бир бөлүгү болуп калган. Грек-рим маданияты өзүнүн жашоосунун белгилүү бир этабында Жер Ортолук деңиз чөлкөмүндөгү бардык элдердин жетишкендиктерин өзүнө сиңирип, аларды синтездеп, Европа жана дүйнө маданиятынын андан аркы өнүгүшүнө абдан күчтүү импульс (түрткү) берген.

2) Кыска очерк

Тема «Кыргыз мамлекеттүүлүгүнүн тарыхы: өтмүшү, учуру, келечеги»

Макс. 45 балл

Тексттин көлөмү – ар кандай типтеги эң аз 30-35 сүйлөм

№ п/п Критерийлер	Индикаторлор (көрсөткүчтөр)	Балл
1. Эссенин мазмуну	<p>Катышуучу</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5 балл – эссенин темасын ачып берүү үчүн өзүнүн алдына коюлган максат жана мүдөлөрдү түшүндүрүп берет (киришүү абзацы – теманын актуалдуулугун аныктоо) • 10 балл – тарыхый контекстти билгендигин көрсөтүп берет, эссенин негизги бөлүгүн баяндоо үчүн далилдерди табат жана формулировкалайт (негизги бөлүктө кыргыз мамлекетинин байыркы доорлордон азыркы учурга чейинки калыптануусунун жана өнүгүүсүнүн тарыхый этаптарын белгилейт) • 5 балл – аталган маселе боюнча ар кандай көз караштарды келтирет (кыргыз мамлекеттүүлүгүнүн тарыхына байланыштуу маселе боюнча тарыхчылар кандай көз караштарды айтып жүрүшкөнүн белгилейт) 	20 балл
2. Эссенин чыгармачыл мүнөзү	<p>Катышуучу</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5 балл – теманын личносттук (индивидуалдык) кабылданышын жана анын түшүнүлүшүн (өзүнүн кабылдоосун жана түшүнүүсүн) аныктайт • 5 балл – тыянактарды чыгарат 	10 балл
3. Катышуучунун ишинин композициялык ырааттуулугу, тили жана стили	<p>Катышуучу</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5 балл – иштин эркин композициялуулугу менен бирге ички мазмундук биримдикти, б.а., негизги тезистер менен ырастоолордун шайкештигин сактайт; • 5 балл – темага байланыштуу терминологияны максатка ылайык колдонот (3-5 негизги түшүнүк); • 5 балл – өзүнүн ырастоолоруна мисал-аргументтерди келтирет. 	15 балл
	Бардыгы	45 балл